

สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

เคียงคู่...พัฒนา...เพื่อความก้าวหน้าของประเทศ

การพาณิชย์ที่รุ่งเรืองเฟื่องฟูขึ้นตามยุคสมัย เป็นเหตุให้มีบริษัทห้างร้าน สมาคมการค้าสาขาต่างๆ และผู้ประกอบการกิจการค้าชาวต่างชาติในประเทศไทยเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ขณะเดียวกัน ยังมีผู้ทำการค้ามากเท่าไร เส้นทางสายพาณิชย์ก็ยิ่งมีความยากลำบากมากขึ้นเท่านั้น อีกทั้งยังแปรปรวนแปรตามสภาพสังคมและการเมืองอยู่เสมอ เป็นเหตุให้ในปี 2497 รัฐบาลเริ่มตระหนักถึงความสำคัญในการจัดระเบียบการค้า เพื่อให้เศรษฐกิจเป็นพลังขับเคลื่อนประเทศชาติได้โดยไม่ชะงักถอย เพราะข้อจำกัดอันเกิดจากการแข่งขันหรือการกีดกันทางการค้า ซึ่งหากมีการจัดระเบียบให้มีแบบแผนถูกต้องแล้ว ย่อมเปรียบเสมือนการแผ้วถางเส้นทางการค้าให้ราบรื่นและเศรษฐกิจสามารถรุดหน้าได้เต็มที่

แนวความคิดดังกล่าว ปรากฏผลเป็นรูปเป็นร่างในวันที่ 29 กันยายน 2497 เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการจัดตั้ง "สภาการค้า" ขึ้น เพื่อให้เป็นสถาบันกลางของนักธุรกิจทุกชาติทุกภาษา ที่ประกอบธุรกิจในการนำสินค้าเข้า ส่งสินค้าออก ผู้ประกอบการผลิต การอุตสาหกรรม การธนาคาร การประกันภัย การขนส่ง และการค้าอื่น ๆ นอกจากนี้ สภาการค้ายังทำหน้าที่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาล ในการดำเนินการส่งเสริมและจัดระเบียบการค้า ตลอดจนให้ข้อคิดเห็น คำปรึกษา ข้อเท็จจริง และคำแนะนำแก่รัฐบาลในเรื่องที่เกี่ยวกับการค้า ประสานงานระหว่างผู้ประกอบการค้ากับทางราชการ ประสานและส่งเสริมความสามัคคี และระงับข้อพิพาทระหว่างผู้ประกอบการค้าด้วยกัน หลังจากนั้น คณะกรรมการฯ ได้จัดทำระเบียบข้อบังคับของสภาการค้า และได้จดทะเบียนเป็นสมาคมภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2498

นั่นคือจุดเริ่มต้นของ "สภาการค้า" ที่มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็น "สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย" ในปัจจุบัน ตลอดเส้นทางกว่า 50 ปีที่สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยยืนหยัดทำบทบาทหน้าที่เคียงคู่หอการค้าไทยมาโดยตลอดนั้น มีเหตุการณ์และภาวะอุปสรรคทั้งจากภายนอกและภายในเกิดขึ้นมากมาย แต่ละยุคสมัยต้องก้าวอย่างอ้อมๆระมัดระวัง เสมือนการคัดท้ายนาวาพาณิชย์ ให้มุ่งหน้าตรงตามพันธกิจที่วางเป้าหมายเอาไว้

จาก "สภาการค้า" สู่ "สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย" ยุคสมัยแห่งความเปลี่ยนแปลง

สภาการค้าในยุคแรกก่อตั้งนั้นอยู่ในช่วงเริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ในหนังสือ 40 ปีสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย (28 มิถุนายน 2538) ได้บรรยายถึงบทบาทด้านการ "ริเริ่ม" ที่สำคัญของสภาการค้า โดยร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ในการดูแลรักษาคุณภาพสินค้าออก ดูแลงานตรวจสอบคุณภาพสินค้าออกของบริษัทเอกชน ออกใบรับรองมาตรฐานสินค้าให้กับผู้ส่งออก นอกจากนี้ยังร่วมมือกับ

ราชการจัดระเบียบการค้า รวมกลุ่มผู้ส่งออกและส่งออกและผู้แทนการค้า ไปเสริมสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศ เข้าร่วมและจัดงานแสดงสินค้า ซึ่งบทบาทดังกล่าวนี้ ถือเป็นบทบาทหลักที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ต่อมาในปี 2509 สมัยรัฐบาล จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่รัฐบาลทวีความสำคัญด้านบทบาทของภาคเอกชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจึงเห็นควรตราพระราชบัญญัติหอการค้า และพระราชบัญญัติสมาคมการค้าขึ้นเป็นการเฉพาะ

ด้วยเหตุนี้ สภาการค้าจึงได้รับการเปลี่ยนชื่อใหม่ตามความในมาตรา 6 และ 16 แห่งพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 เป็น “สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย” โดยมีหอการค้าอีก 3 ประเภท อยู่ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ด้วย คือหอการค้าไทย หอการค้าต่างประเทศ และหอการค้าจังหวัด

ในช่วงนี้ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่อจากยุคสมัยแรก และ “เร่งรัด” ให้เพิ่มขีดความสามารถในเวทีการค้าโลกมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการเกษตรและการค้ากับต่างประเทศ แต่ขณะเดียวกัน สภาพเศรษฐกิจจากภายนอกและการเมืองในประเทศไทยก็เกิดวิกฤตอย่างใหญ่หลวง นั่นคือปัญหาน้ำมันเชื้อเพลิงของโลก และเหตุการณ์ 14 ตุลาคมวิปโยค สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยจึงต้องผนึกกำลังกับภาครัฐอย่างเข้มแข็งมากขึ้น เพื่อความอยู่รอดของประเทศชาติ จนสามารถแก้ไขสภาพเศรษฐกิจได้ในระดับหนึ่ง

เมื่อสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยไทย ก้าวสู่ยุคที่ 3 (ปี 2520-2529) ประเทศไทยยังคงเผชิญหน้ากับวิกฤตการณ์เศรษฐกิจโลกตกต่ำ อันมีสาเหตุจากปัญหาน้ำมันเชื้อเพลิงระลอกที่สอง เศรษฐกิจของประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างเต็มที่ เงินเฟ้อสูงเป็นประวัติการณ์ ราคาสินค้าเกษตรแทบไม่มีกำไร ส่งผลให้ภาครัฐบาลและภาคเอกชนต้องปรับปรุงโครงสร้างเศรษฐกิจและธุรกิจครั้งใหญ่ แต่ท่ามกลางวิกฤตรอบด้านนี้ ก็เกิดโอกาสที่ทำให้รัฐบาลส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในระดับที่สูงอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน หนังสือ 40 ปีสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ได้บันทึกเหตุการณ์ครั้งนี้ไว้ว่า เป็นจุดเริ่มต้นของการเปิดศักราชแห่งการ “พัฒนา” ด้วยความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชนอย่างเป็นระบบ

ก้าวอย่างแห่งการพัฒนาของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ประวัติศาสตร์ความร่วมมือครั้งสำคัญระหว่างภาครัฐและเอกชน เกิดขึ้นในสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี มีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ (กรอ.) ขึ้นเป็นครั้งแรก มีหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยเป็นตัวแทนภาคธุรกิจการค้าและบริการ นอกจากนี้ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยยังได้รับความไว้วางใจแต่งตั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการของรัฐบาลอีกหลายคณะ เกิดผลงานต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรมเด่นชัด ถือได้ว่าเป็นก้าวอย่างสำคัญของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ที่ได้เจริญเติบโตขึ้นเป็นลำดับ ควบคู่กับการขยายตัวของเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มดีขึ้นหลังผ่านวิกฤตการณ์หลายระลอก

เศรษฐกิจในประเทศไทยเริ่มฟื้นฟูและรุ่งเรืองขึ้นในช่วงปี 2530 เป็นต้นมา ประธานสภาหอการค้า

แห่งประเทศไทยแต่ละท่านล้วนมีบทบาทอย่างมากในการผลักดันบทบาทของสภาฯ ให้โดดเด่นยิ่งขึ้นในการร่วมมือกับภาครัฐบาล อย่างไรก็ตาม ภาวะผันผวนทางการเมืองก็เกิดขึ้นอีกครั้ง นับตั้งแต่เหตุการณ์รัฐประหาร รสช. จนถึงเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ในปี 2535 ทำให้เศรษฐกิจต้องหยุดชะงักอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะไม่อาจขยับขยายท่ามกลางความขัดแย้งอย่างรุนแรงของคนในชาติ

ช่วงเวลานี้ องค์กรภาคเอกชนได้พัฒนาบทบาทของตน ด้วยการเสนอข้อคิดเห็นทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติเป็นครั้งแรก โดยเรียกร้องให้ทุกฝ่ายยุติความรุนแรงและร่วมกันฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ยังมีการรวมตัวเป็นองค์กรกลาง ประกอบด้วยหอการค้าไทย ซึ่งปัจจุบันเข้าร่วมในนามสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย(ภาคธุรกิจ) สมาคมอุตสาหกรรมไทย หรือสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน(ภาคอุตสาหกรรม) และสมาคมธนาคารไทย(ภาคเงินทุน) เป็นคณะกรรมการร่วม 3 สถาบัน (กกร.) กำหนดจุดยืนร่วมกันในการร่วมมือกับรัฐบาลเพื่อปกป้องผลประโยชน์ทางธุรกิจ

หลังจากเหตุการณ์ทางการเมืองสงบลง เมื่อมีการยุบสภาและเลือกตั้งใหม่ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและเอกชนก็กลับมามีบทบาทเข้มแข็งอีกครั้ง ซึ่งนอกเหนือจากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์แล้ว สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ยังมีบทบาทที่เด่นชัดในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ความร่วมมือ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมขององค์กรต่างๆ ทั้งในภาครัฐบาลและเอกชน จนเกิดเป็นเครือข่ายที่กว้างขวาง และสามารถขยายฐานการดำเนินงานได้ครอบคลุมกว้างไกล จนก้าวเข้าสู่การมีบทบาทสำคัญในเศรษฐกิจระดับนานาชาติ

สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน ก้าวไกลด้วยเครือข่าย

กว่า 5 ทศวรรษที่สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยฝ่าฟันอุปสรรคจนเติบโตเคียงคู่กับเศรษฐกิจของประเทศชาติ แต่ละก้าวที่เคลื่อนไปข้างหน้า ได้มีการผนึกกำลังร่วมกับองค์กรเครือข่ายที่เป็นสมาชิกมาโดยตลอด อาจกล่าวได้ว่า ปัจจุบัน สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย มีเครือข่ายครอบคลุมทุกพื้นที่และแทบทุกสาขาธุรกิจ ได้แก่ หอการค้าจังหวัดทั่วราชอาณาจักร มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย หอการค้าต่างประเทศในประเทศไทย สมาคมผู้ประกอบการธุรกิจการค้าและบริการประเภทต่างๆ 113 สมาคม นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงรัฐวิสาหกิจและสหกรณ์หลายแห่ง และบริษัทห้างร้านต่างๆ เป็นสมาชิกสมทบอีกจำนวนมาก

เครือข่ายที่ผนึกกำลังกันอย่างเข้มแข็งเช่นนี้ ทำให้สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยดำเนินบทบาทส่งเสริมและสนับสนุนเศรษฐกิจได้อย่างลุล่วง โดยประสานความร่วมมือกับหอการค้าไทยอย่างใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะแก่รัฐบาล เกี่ยวกับนโยบายและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เป็นสถาบันกลางในการประสานงานทางการค้าระหว่างภาคเอกชนและรัฐบาล นอกจากนี้ยังส่งเสริมการค้าภายในประเทศ และขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางบริการข่าวสาร เผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานศึกษาวิจัยเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้า และการลงทุน อย่างต่อเนื่อง

จากจุดเริ่มต้นถึงปัจจุบัน สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยพร้อมด้วยเครือข่ายพันธมิตร แล่นไต่ฝาคืบคลาน โดยไม่ได้ย่อท้อต่ออุปสรรคนานัปการ ด้วยจุดมุ่งหมายคือความก้าวหน้าในเศรษฐกิจและผลประโยชน์โดยรวมของประเทศไทยเป็นสำคัญ ทัศนคติที่ยึดมั่นนี้เป็นดั่งพลังให้สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยมุ่งมั่นเดินทางต่อไปไม่หยุดยั้ง